

778

UCHWAŁA Nr 268 PREZYDIUM RZĄDU

z dnia 8 maja 1954 r.

o zatwierdzeniu uchwały Rady Spółdzielczości Produkcyjnej w sprawie zapewnienia środków zmierzających do poprawienia organizacji pracy i systemu opłat za pracę w spółdzielniach produkcyjnych.

Prezydium Rządu uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się uchwałę Rady Spółdzielczości Produkcyjnej z dnia 3 maja 1954 r. w sprawie zapewnienia środków zmierzających do poprawienia organizacji pracy i systemu opłat za pracę w spółdzielniach produkcyjnych w brzmieniu ustalonym w załączniku.

§ 2. W związku z zadaniami wynikającymi z uchwały, o której mowa w § 1, zobowiązuje się Ministra Rolnictwa, prezydium rad narodowych i dyrekcje państwowych ośrodków maszynowych do zapewnienia spółdzielniom produkcyjnym pomocy we wprowadzaniu brygadowej organizacji pracy, w ustalaniu norm pracy i opłat

w dniówkach obrachunkowych zgodnie z zasadami „Wzorcowych norm pracy” oraz we wprowadzaniu przez spółdzielnie zalecanego uchwałą określoną w § 1 systemu premiowania.

§ 3. Na prezydium rad narodowych i dyrekcje państwowych ośrodków maszynowych nakłada się obowiązek doprowadzenia przepisów uchwały określonej w § 1 do wszystkich spółdzielni produkcyjnych oraz szerokiego spopularyzowania tej uchwały.

§ 4. Poprawki i uzupełnienia do tabel „Wzorcowych norm pracy” zalecać będzie w miarę potrzeby — w oparciu o doświadczenia przodujących spółdzielni produkcyjnych — Rada Spółdzielczości Produkcyjnej w uzgodnieniu z Ministrem Rolnictwa.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do uchwały nr 268 Prezydium Rządu z dnia 8 maja 1954 r. (poz. 778).

UCHWAŁA RADY SPÓŁDZIELCZOŚCI PRODUKCYJNEJ

z dnia 3 maja 1954 r.

w sprawie zapewnienia środków zmierzających do poprawienia organizacji pracy i systemu opłat za pracę w spółdzielniach produkcyjnych.

W celu zapewnienia dalszego rozwoju i umocnienia gospodarstwa zespołowego, zwiększenia plonów, rozwoju hodowli, wzrostu majątku zespołowego spółdzielni i ciągłego podnoszenia stopy życiowej spółdzielców — konieczne jest przestrzeganie zasady materialnego zainteresowania członków spółdzielni produkcyjnych w podnoszeniu wydajności pracy. Wymaga to wprowadzenia w spółdzielniach produkcyjnych prawidłowej organizacji pracy i prawidłowego systemu opłat za pracę.

Wykorzystując doświadczenie radzieckich kolchozów duża ilość naszych spółdzielni wprowadziła u siebie właściwą organizację pracy, dzięki czemu osiągają one poważne wyniki w produkcji roślinnej i zwierzęcej, zapewniając swym członkom wysokie dochody.

Obok spółdzielni mających dobrą organizację pracy istnieje jeszcze poważna ilość spółdzielni, które w podobnych warunkach mają daleko gorsze rezultaty produkcyjne, wynikające głównie z nieprawidłowej organizacji pracy i nieprawidłowego systemu opłat za pracę.

W wyniku tego praca dobrze czy źle wykonana przez członka spółdzielni jest jednakowo opłacana, co nie zachęca do udziału w pracach zespołowych i do podnoszenia wydajności pracy. Brak jest odpowiedzialności osobistej za stan mienia społecznego oraz za jakość wykonanej pracy.

Szereg spółdzielni nie stosuje jeszcze dotychczas w ogóle norm pracy, a miernikiem jej jest tak zwana „dniówka słoneczna”, za którą zalicza się jedną dniówkę obrachunkową.

Inne spółdzielnie wprowadziły wprawdzie normy, ale tylko nieliczne prace zróżnicowano pod względem wysokości opłat za ich wykonanie.

Nieprawidłowa organizacja pracy i wadliwe stosowanie opłaty za pracę nie sprzyjają podnoszeniu zespołowej produkcji i organizacyjnemu umacnianiu się spółdzielni.

Mając na uwadze postawienie na właściwym poziomie organizacji pracy i systemu opłat za pracę w spółdzielniach produkcyjnych oraz uporządkowanie gospodarki dniówką obrachunkową Rada Spółdzielczości Produkcyjnej uchwala:

I. W zakresie organizacji pracy.

1. Zalecić wszystkim spółdzielniom produkcyjnym:
 - a) Wprowadzenie — zgodnie z przepisami statutu — stałych brygad produkcyjnych, którymi należy

obejmować oprócz wszystkich członków również pracujących w spółdzielni członków ich rodzin i domowników.

- b) Organizowanie stałych brygad polowych w produkcji roślinnej, które powinny posiadać stały skład ludzi, przydzielone na stałe pola, konie, maszyny oraz inny inwentarz i potrzebne budynki. Skład osobowy brygady polowej powinien obejmować 20 — 50 pracujących (mężczyzn, kobiet i młodzieży). Brygada polowa powinna być samodzielną jednostką, wytwórczą, zdolną do obsłużenia i pełnego wykorzystania traktorów i maszyn państwowych ośrodków maszynowych (POM) oraz do wykonania wszystkich prac na przydzielonych jej polach. W spółdzielniach o większej ilości pracujących, które gospodarują na większym obszarze gruntów, np. 100 i więcej ha, należy tworzyć 2 lub więcej brygad polowych, zależnie od miejscowych warunków. Pola należy przydzielać brygadom na czas kilku lat, a w tych spółdzielniach, w których zostały już wprowadzone plodozmiany — co najmniej na jeden okres plodozmianu.
- c) W małych i nowopowstających spółdzielniach o niewielkiej ilości pracujących i niedużym obszarze gruntów należy, po wydzieleniu grupy osób do obsługi hodowli zespołowej, wszystkich pozostałych pracujących w spółdzielni zorganizować w stałą brygadę polową.

Pracami brygady kieruje brygadier, wyznaczony przez przewodniczącego za zgodą zarządu spółdzielni.

Zarząd spółdzielni przekazuje protokolarnie brygadierowi pod jego osobistą odpowiedzialność inwentarz żywy i martwy oraz budynki. Mienie spółdzielcze przekazane brygadzie nie może być wykorzystywane poza nią bez zgody brygadiera lub decyzji zarządu spółdzielni.

Brygadier wyznacza stajennych do obsługi koni oraz przydziela woźnicom na stałe konie do pracy. Brygadier wyznacza członkom brygady miejsce i rodzaj pracy, wymierza i kontroluje jakość pracy, przyjmuje od nich wykonaną pracę, prowadzi jej zapis w „bloczku brygadiera” i na tej podstawie codziennie oblicza członkom brygady ilość dniówek obrachunkowych za wykonaną pracę.

Przewodniczący spółdzielni obowiązany jest przynajmniej raz w tygodniu przyjąć od brygady wykonaną przez nią pracę po skontrolowaniu ilości i jakości jej wykonania.

Brygadier jest odpowiedzialny za terminowe i jakościowe wykonanie zadań produkcyjnych ustalonych w planie produkcyjnym dla brygady polowej. Obowiązany jest on do kontroli z ramienia spółdzielni jakości pracy wykonanej przez brygadę traktorową POM.

Brygadier polowy odpowiedzialny jest za współpracę brygady polowej z brygadą traktorową POM. W tym celu brygadier obowiązany jest tak zorganizować pracę swej brygady, aby umożliwić pełne wykorzystanie traktorów i maszyn rolniczych brygady traktorowej i dzięki temu zapewnić terminowe i jakościowo dobre wykonanie planowych zadań.

- d) Wydzielanie ogniw w brygadach polowych do uprawy pracochłonnych roślin technicznych, warzyw, plantacji nasiennych itp.

Przy ogniowej organizacji pracy pola wymienionych upraw dzieli się na większe działki i przydziela je na cały okres pielęgnacji i zbiorów grupom spółdzielców zorganizowanych w ogniwa.

Ogniwo powinno liczyć 6 — 10 osób. Przydziału działek, na których pracują ogniwa, dokonuje brygadier polowy. Działki dla ogniw brygadier przydziela tak, aby każde ogniwo miało mniej więcej jednakowe zadanie.

Należy przydzielać ogniwom każdego roku uprawę tych samych roślin, aby ułatwić im specjalizację.

Do kierowania ogniwem brygadier wyznacza ogniwowego, który pracuje wraz z członkami ogniwa i odpowiada za jakość pracy, terminy wykonania, zbiory i sprzęt.

W pozostałych pracach spółdzielni członkowie ogniwa pracują wraz z całą brygadą.

- e) Tworzenie brygad warzywniczo-sadowniczych w tych spółdzielniach, w których rozmiary upraw warzyw czy obszary sadów wymagają stałego zatrudnienia większej ilości ludzi wyłącznie w tej gałęzi produkcji.

Brygady te powinny być tworzone na okres co najmniej 5 — 6 lat.

Do pracy w mniejszych sadach i warzywnicach należy wydzielać ogniwa z brygady polowej.

- f) W spółdzielniach posiadających rozwiniętą hodowlę należy organizować jedną mieszaną brygadę hodowlaną, obejmującą wszystkie rodzaje zwierząt. Brygadier tej brygady jest jednocześnie kierownikiem całej hodowli i odpowiada za wykonanie zadań produkcyjnych ustalonych dla brygady hodowlanej. Może on być częściowo lub całkowicie zwolniony od bezpośredniej obsługi inwentarza.

W spółdzielniach posiadających wysoko rozwiniętą hodowlę należy organizować odrębną brygadę hodowlaną dla każdego gatunku zwierząt (bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu). Brygadier takiej brygady, przy ilości pogłowia matcznego: w fermie bydła — ponad 50 sztuk krów, w fermie trzody chlewnej — ponad 30 sztuk

macior, w fermie owiec — ponad 500 sztuk owiec — maciorek, powinien być w zasadzie zwolniony przez ogólnie zebranie od bezpośredniej obsługi inwentarza.

W małych i nowopowstających spółdzielniach, o małej ilości zwierząt należy wydzielać stałe grupy hodowlane, których członkowie powinni być w zasadzie stałe zatrudnieni w hodowli, a tylko w okresach natężenia prac polowych mogą dodatkowo pracować w polu.

Brygadam hodowlanym należy przydzielać stałe inwentarz żywy, zabudowania, urządzenia i inwentarz martwy. W celu zwiększenia odpowiedzialności za stan pogłowia i zainteresowania wynikami produkcyjnymi należy wewnątrz brygady hodowlanej przestrzegać zasady stałego przydziału grup zwierząt poszczególnym funkcyjnym (dojarkom, pastuchom itp.) oraz ustalić czynności wchodzące w zakres każdej funkcji.

2. Zalecić zarządom spółdzielni i komisjom rewizyjnym kontrolowanie prawidłowości zaliczenia dniówek obrachunkowych, a w przypadku stwierdzenia u brygadierów czy kierowników ferm samowolnego obniżenia norm pracy, podwyższenia opłat, nieprawidłowych pomiarów, niedokładnego obliczania wykonanych prac, a także zaliczania dniówek obrachunkowych za pracę źle wykonaną i wymagającą poprawienia — potrącanie według decyzji ogólnego zebrania w każdym przypadku do 5 dniówek obrachunkowych temu brygadierowi, który dopuścił się nieprawidłowego zaliczania dniówek obrachunkowych, oraz potrącanie nieprawidłowo zaliczonych dniówek obrachunkowych tym spółdzielcom, którym zostały one bezprawnie zaliczone, i doliczenie tym, którym niesłusznie zaliczono za mało dniówek obrachunkowych.

II. W zakresie norm pracy i opłat w dniówkach obrachunkowych.

1. Za podstawę do ustalenia norm i opłat za pracę w spółdzielniach produkcyjnych powinny służyć wydane przez Ministerstwo Rolnictwa „Wzorcowe normy pracy i zasady zaliczania dniówek obrachunkowych w spółdzielniach produkcyjnych”.

Zgodnie z „Wzorcowymi normami pracy” spółdzielnie powinny przestrzegać podziału wszelkich prac na siedem grup opłat, różniących się między sobą wielkością wysiłku, stopniem wymaganych kwalifikacji oraz ważnością danej pracy dla gospodarki zespołowej w granicach od 0,3 dniówki obrachunkowej za wykonanie dziennej normy pracy w I grupie opłaty za prace najlżejsze — do dwóch dniówek obrachunkowych za wykonanie dziennej normy pracy w VII grupie opłaty za prace najcięższe i wymagające większych kwalifikacji. Różnica opłaty w dniówkach obrachunkowych pomiędzy poszczególnymi grupami wynosi 0,20 dniówki obrachunkowej.

W każdej spółdzielni normy pracy muszą być dostosowane do miejscowych warunków.

Zarząd spółdzielni powinien przy pomocy służby rolnej rad narodowych i POM rozpatrzyć warunki pracy i opracować dla swojej spółdzielni najlepsze dzienne normy pracy na podstawie „Wzorcowych norm pracy”.

Podana we „Wzorcowych normach pracy” opłata w dniówkach obrachunkowych za wykonanie normy pracy jest stała i w zasadzie nie powinna podlegać zmianie. Jeżeli warunki pracy stały się trudniejsze lub łatwiejsze, należy zmienić dzienną normę pracy, a nie ilość dnió-

wiek zaliczanych za wykonanie norm. Normy i opłata za pracę powinny być zatwierdzone przez ogólne zebranie członków spółdzielni.

W produkcji zwierzęcej należy wprowadzić taki system opłaty za pracę, który by zachęcał członków do stałej pracy w tym dziale produkcji, był bodźcem do dalszego zwiększania pogłowia zwierząt i ich wydajności oraz odpowiadał znaczeniu pracy w hodowli dla wzrostu ogólnego dochodu spółdzielni.

W tym celu na całość miesięcznego wynagrodzenia pracujących w produkcji zwierzęcej powinny składać się podane we „Wzorcowych normach pracy” następujące rodzaje opłat:

- stałe miesięczne opłaty w dniówkach obrachunkowych w zależności od ilości sztuk inwentarza żywego obsługiwanych przez członka spółdzielni w ciągu całego miesiąca,
- jednorazowe opłaty w dniówkach obrachunkowych za przyrost pogłowia od obsługiwanych sztuk,
- jednorazowe opłaty w dniówkach obrachunkowych za uzyskaną produkcję od obsługiwanych zwierząt.

Brygadierom w produkcji zwierzęcej nie zwolnionym lub częściowo zwolnionym od bezpośredniej obsługi inwentarza należy zaliczać za pracę związaną z kierownictwem brygady od 5 do 10 dniówek obrachunkowych miesięcznie.

Brygadierom zwolnionym przez ogólne zebranie od bezpośredniej obsługi inwentarza żywego należy zaliczać miesięcznie w zależności od ilości pogłowia:

w fermie bydła przy ilości:

50 do 80 sztuk krów — do 45 dniówek obrachunkowych,

powyżej 80 sztuk krów — do 50 dniówek obrachunkowych;

w fermie trzody chlewnej przy ilości:

30 do 50 sztuk macior — do 45 dniówek obrachunkowych,

ponad 50 sztuk macior — do 50 dniówek obrachunkowych;

w fermie owiec przy ilości:

500 do 750 sztuk owiec maciorek — do 45 dniówek obrachunkowych,

ponad 750 sztuk owiec maciorek — do 50 dniówek obrachunkowych.

Drobiarce kierującej fermą drobiarską obsługiwaną przez 3 lub więcej drobiarek należy zaliczać dodatkowo od 5 do 10 dniówek obrachunkowych miesięcznie.

Brygadierom brygad mieszanych, których rozmiary kwalifikują ich do zwolnienia od bezpośredniej obsługi inwentarza, należy zaliczać miesięcznie do 50 dniówek obrachunkowych.

III. Premiowanie.

W celu dalszego wzmocnienia udziału spółdzielców w decydujących dla wyników produkcyjnych pracach i zwiększenia zainteresowania w podniesieniu plonów i wydajności hodowli zaleca się spółdzielniom produkcyjnym wprowadzenie premiowania w naturze. Taki sposób premiowania może być stosowany w tych spółdziel-

niach, w których są ustalone w planie produkcyjnym zadania produkcyjne dla brygad (ogniw). Premie w naturze lub równowartość w gotówce przysługują tym brygadam, ogniom i członkom spółdzielni, którzy przyczynili się do osiągnięcia ponadplanowych wyników w produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

Nie należy premiować tych członków, którzy w okresie szczególnie pilnych i ważnych robót uchylali się od pracy.

Premiowanie w produkcji roślinnej

Zaleca się spółdzielniom produkcyjnym wydawać brygadam polowym, warzywniczym, sadowniczym oraz ogniom, które przekroczyły planowe zbiory roślin lub grup roślin na przydzielonych im polach, określoną część produkcji, uzyskanej ponad plan, w następujących ilościach:

zboże — od 15 do 25% zbioru uzyskanego ponad plan,

rośliny strączkowe, jadalne i pastewne oraz kukurydza — od 15 do 30% zbioru uzyskanego ponad plan,

ziemniaki — od 15 do 20% zbioru uzyskanego ponad plan,

okopowe pastewne, buraki, marchew, brukiew, rzepa i inne — od 20 do 25% zbioru uzyskanego ponad plan,

siano z łąk i upraw polowych — od 15 do 25% zbioru uzyskanego ponad plan,

rośliny przemysłowe:

a) buraki cukrowe — z ponadplanowej produkcji wydawać jako premie w naturze 15 do 30% liści i wysłodków oraz 15 do 30% gotówki uzyskanej za ponadplanową odstawę buraków,

b) oleiste, włókniste, tytoń, chmiel i inne — premiować w gotówce w wysokości od 15 do 30% wartości zbioru uzyskanego ponad plan.

Podziału premii, uzyskanych przez brygadę lub ogień za przekroczenie planowanych zbiorów danej rośliny lub grup roślin, pomiędzy członków brygady lub ognia należy dokonać proporcjonalnie do wypracowanych przez każdego członka tej brygady lub ognia dniówek obrachunkowych przy uprawie danej rośliny lub grupy roślin.

Udział brygadiera w premiach uzyskanych przez brygadę powinien wynosić do 5% każdej premii.

Premiowanie w produkcji zwierzęcej.

Zaleca się spółdzielniom produkcyjnym, aby oprócz zaliczania dniówek obrachunkowych wydawać członkom spółdzielni oraz członkom ich rodzin i domownikom pracującym w hodowli za przekroczenie planowych zadań produkcyjnych następujące premie:

1. W fermach bydła:

a) dójarkom obsługującym krowy i wychowującym cielęta do 3 tygodni wydawać za uzyskany ponad plan udój mleka premie w mleku w wysokości od 15 do 25% mleka uzyskanego ponad plan;

b) obsługującym młodzieź — przy obsłudze przynajmniej 30 sztuk młodzieży, przy wychowie w ciągu roku 100% ilości sztuk przydzielonej młodzieży, wydawać jako premię jednoroczną jatówkę; przy wychowie zaś w ciągu roku co najmniej 95%

- ilości sztuk przydzielonej młodzieży — wydawać jako premię trzymiesięczną cieliczkę;
- c) pastuchowi — za ponadplanową wydajność mleka uzyskaną od obsługiwanych krów wydawać do 5% ilości mleka uzyskanego ponad plan;
- d) brygadierowi — za ponadplanową wydajność mleka od krów obsługiwanych przez brygadę wydawać do 10% mleka uzyskanego ponad plan.
2. W fermach trzody chlewnej:
- a) członkom spółdzielni stale zatrudnionym przy obsłudze macior wydawać jako premię każdego czwartego prosiaka z ilości prosiąt odchowanych ponad plan do wieku 8 tygodni;
- b) członkom spółdzielni stale zatrudnionym przy obsłudze tuczników wydawać w naturze od 15 do 25% uzyskanej ponad plan żywej wagi tuczników, o ile tucz ukończono w planowanym czasie;
- c) brygadierowi fermy:
- za uzyskanie przez brygadę ponadplanowej ilości prosiąt wydawać do 10% ilości prosiąt uzyskanej ponad plan,
 - wydawać w naturze do 10% żywej wagi tuczników uzyskanej przez brygadę ponad plan, o ile tucz ukończono w planowanym czasie.
3. W fermach owiec — członkom spółdzielni pracującym w fermie owiec:
- a) za odchowanie ponadplanowej ilości jagniąt do czasu ich oddzielenia od matek wydawać jako premię $\frac{1}{4}$ jagniąt odchowanych ponad plan,
- b) za przekroczenie planowanej strzyży wełny wydawać jako premię w naturze do 25% wełny uzyskanej ponad plan,
- c) za przekroczenie planowanego udoju mleka wydawać jako premię w naturze do 25% mleka lub sera uzyskanego ponad plan.
4. W fermach drobiarskich — członkom spółdzielni pracującym w fermie drobiarskiej (łącznie z kierownikiem fermy):
- a) za przekroczenie planu nieśności jaj — wydawać jako premię w naturze do 25% ilości jaj uzyskanych ponad plan,
- b) za odchowanie do 6 miesięcy nie mniej niż 80% kurcząt i kacząt oraz nie mniej niż 70% indycząt otrzymanych z wylęgu — wydawać jako premię $\frac{1}{4}$ drobiu odchowanego ponad wymieniony procent,
- c) za odchowanie ponad 6 sztuk gęsi od każdej gęsi do 6 miesięcy — wydawać jako premię $\frac{1}{4}$ gęsi odchowanych ponad 6 sztuk.
5. W pasiece — członkom spółdzielni zatrudnionym w pasiece:
- a) za przekroczenie planu zbioru miodu przy jednoczesnym uzyskaniu zaplanowanej ilości rojów — wydawać jako premię w naturze 25% miodu uzyskanego ponad plan,
- b) za każdy kilogram wytopionego wosku ponad plan — wydawać 1 kg miodu, a za każdy kilogram nie wytopionej woszczyny 0,3 kg miodu.

Premiowanie przewodniczącego spółdzielni.

Przewodniczącemu spółdzielni za przekroczenie planowanych zbiorów i wydajności zwierząt w hodowli zaleca się zaliczać premię w dniówkach obrachunkowych od ogólnej ilości dniówek zaliczonych przewodniczącemu w ciągu roku w następujących ilościach:

za przekroczenie ogólnego planowanego zbioru zbóż:

do 10% — do 10% dniówek obrachunkowych
 powyżej 10% — do 20% „ „

za przekroczenie planowanych zbiorów wszystkich roślin przemysłowych, warzyw i ziemniaków:

do 10% — do 15% dniówek obrachunkowych
 powyżej 10% — do 25% „ „

za przekroczenie planu przychówka i wydajności w hodowli przynajmniej w 2 fermach (rodzajach zwierząt):

do 10% — do 15% dniówek obrachunkowych
 powyżej 10% — do 25% „ „

Premiowanie księgowego.

Zaleca się spółdzielniom ustalać dla księgowych za dobre prowadzenie na bieżąco księgowości, dbałość i terminowe prowadzenie wykazu dniówek obrachunkowych, terminowe dokonywanie rozliczeń i ściąganie należności oraz za terminowe i dobre sporządzenie bilansu — premię w wysokości do 50% wszystkich premii uzyskanych przez przewodniczącego.